

CEZA HUKUKU BİLGİSİ

CEZA HUKUKU: Suç teşkil eden fiilleri ve bunlara uygulanacak yaptırımların neler olduğunu gösteren hukuk disiplinidir.

- **Ceza hukukunun genel hükümleri** bütün suçlar için geçerli ortak prensipleri ihtiva etmektedir.
- **Özel hükümlerde** ise kasten öldürme, işkence, cinsel saldırı, hakaret, hırsızlık, zimmet, rüşvet gibi tek tek suç tanımları yer almaktadır.

CEZA MUHALEMESİ HUKUKU, suç teşkil eden bir fiilin işlendiği şüphesiyle başlayıp bu şüphenin failin lehine veya aleyhine yenilenmesine kadar devam eden süreci ifade etmektedir.

- **Anayasa, kanun ve uluslararası sözleşmeler DOĞRUDAN KAYNAKLARI;**
- **Doktrin ve yüksek mahkeme içtihatları ise DOLAYLA KAYNAKLARI oluştururlar.**

TEK HAREKETLİ SUÇLAR: Kanuni tanımına göre, meydana gelmesi için tek hareketin yeterli olduğu suçlara “tek hareketli suç” denir. Tek hareketten oluşan bu suçlara, kasten öldürme, hakaret suçları örnek gösterilebilir.

ÇOK HAREKETLİ SUÇLAR: Kanuni tanımında birden çok harekete yer verilen suçlara “çok hareketli suç” denir. Bu tür suçların oluşması için kanuni tanımda gösterilen hareketlerin tamamının yapılması gerekir.

KAŞT; suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir.

Kastın unsurları; fail, fiil, mağdur ve suçun konusudur.

HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİ;

- görevin ifası,
- meşru savunma,
- hakkın kullanılması ve
- ilgilinin rızası

KUSUR YETENEĞİ, kişinin işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama (algılama yeteneği) ve davranışlarını bu doğrultuda yönlendirme (irade yeteneği) kabiliyetidir.

TEŞEBBÜS; kişinin, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamamasıdır.

Suç karşılığında uygulanan yaptırım olarak cezalar; hapis ve adli para cezalarıdır.

Hapis cezası, süresi ve infaz şartları göz önünde bulundurularak **süresiz (müebbet) ve süreli hapis cezası** olmak üzere ikiye ayrılır.

KUSURLULUĞU ETKİLEYEN HÂLLER:

- Hukuka aykırı ve fakat bağlayıcı bir emrin yerine getirilmesi,
- Zorunluluk hâli dolayısıyla kişinin irade yeteneğinin etkilenmesi,
- Hukuka uygunluk nedenlerinden meşru savunmanın sınırının heyecan, korku ve telaş nedeniyle aşılması,
- Cebir ve tehdit dolayısıyla kişinin irade yeteneğinin etkilenmesi,
- Haksız tahrik dolayısıyla kişinin irade yeteneğinin etkilenmesi.

KUSURLULUĞU ETKİLEYEN HATA HÂLLERİ:

- Yaş küçüklüğü,
- Sağır ve dilsizlik,
- Akıl hastalığı,
- Geçici nedenler, alkol ve uyuşturucu madde etkisinde olma.

Süreli hapis cezası, kanunda aksi belirtilmeyen hâllerde bir aydan az yirmi yıldan fazla olamaz.

SUÇLULARIN İADESİ: İade, ceza hukuku alanında milletlerarası adli yardımlaşmanın türlerinden birisidir.

Bu kurumun amacı bir ülkede suç işledikten sonra diğer bir ülkeye kaçan kişinin cezasız kalmasını ve böylece bir ülkenin yabancı suçlulara sığınak teşkil etmesini önlemektir.

Cinsel saldırı suçunun nitelikli halleri:

- Cezanın artırılmasını gerektiren ilk nitelikli hâl, suçun vücuda organ veya sair cisim sokularak işlenmiş olmasıdır.

Cinsel saldırı suçu herkes tarafından işlenebilen bir suçtur. Failin kadın veya erkek olması mümkündür.

Hırsızlık, “zilyedinin rızası olmadan başkasına ait taşınır bir malı, kendisine veya başkasına bir yarar sağlamak maksadıyla bulunduğu yerden almaktır”. Yarar sağlama maksadı yoksa hırsızlık suçu oluşmaz.

SUÇLULARIN İADESİ kurumun amacı bir ülkede suç işledikten sonra diğer bir ülkeye kaçan kişinin cezasız kalmasını ve böylece bir ülkenin yabancı suçlulara sığınak teşkil etmesini önlemektir.

Failin ve mağdurun vatandaşlığına bakılmaksızın, ülkesinde suç işlenen devletin ceza kanununun uygulanmasını ifade eden bu ilkeye MÜLKİLİK (veya ÜLKESELLİK) prensibi denilmektedir.

ZİNCİRLEME SUÇ: Buna göre, “Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir.”